

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Götheborgske

Spionen.

 Lördagen, den 10 Martii, 1770.

Min Herre!

Häpnar intet min Herre öfwer at se et bref från Skeppet Fyndland på denna tiden? Hvem skulle tro det möjligt, utan at förusätta påstgång imellan Sverige och de dödas Rike, eller ock, som Swedenborgianerne tro, besvunerlig gemenskap mellan andar och människor? Menar m. H., at jag är på Cap? Nej, det är intet möjligt. På Schetland? Intet heller. Bland stjernorna eller i djupet? Intetdera. Hwardå? Jo, just i Banferutörers yttersta göm-hål, i det kalla Norge sitter jag nu och skrifer på en tid, då Götheborg för tro och segla med fördewind långt bort under de warmare himlar.

Det är et nöje at tala om sina öfventyr: därföre skal jag bläcka bort litet paper för at meddela m. H. våra. Wi lupo ut med god wind andre Juledagen, som är bekant. Vårt stadiga Fyndland, med en mycket wigtig och Magistratelig gång, waggade makligt öfwer wägen, och fö-

R

rekom

rekom mig såsom en ålberstegen stormagad Råm-
 ners-Präses mot Prins Gustaf, hwilket mera li-
 knade en qwick yngling, som gör sig mycket brått-
 om, och hoppade ofß samma dygn ar sigte. Det
 gick bra: wårt hopp hade redan fringsseglat Het-
 land: wi så se landet; men just i det somma mö-
 ter ofß en storm, som jagar ofß halfwa wägen
 tillbaka. Man arbetade sig opp, under ouphör-
 ligen swåra wäder, inemot Ferrö, i samma lati-
 tud ungefär, som Gesele. M. H. kan tänka, hwad
 somnar där kunnat wara mitt i Januarii. Bou-
 reilleriet, som består ofß, är et härligt anidtot mot
 Ferrös luft. Anteligen swängde wi förbi toppen
 af Skottland: men iråkade där någre dagar en
 så wåldsam storm, at wi woro på wippen, at
 komma under dykeri-fläckan iöland de Orkadiske
 darna. Heran halv ofß. Wi sinze et större
 utrymme, sedan wi slaget ofß igenom motwindar-
 na nästan 200 mil frå land. Men m. H., en
 Orkan = = (min hand darrar, när jag skrifwer
 det där förfärliga ordet = =) en Orkan, hwars
 åsyn allena är på långt håll biträre, än döden,
 hufweligare än stegel och hjul; en sådan förfråc-
 kelsens bud-kasta kom ofß då i möte, och i hade
 så när gjordt ånda med ofß. At beskrifwa ho-
 nom och Främnia misfall på haswande Hustrur
 är alt et. Så fräckelig Skulle målningen bli.
 Jag Skulle önska, at någre utaf wåre Puder-hjel-
 tar där hemma hade sedt två eller tre af de sädar,
 som nu fringrusade ofß; ty at se otta eller tio
 Skulle de omögligen uthårda; jag är säker om at
 de

de Skulle mer betragta sin dödlighet, än sina ned-
 mjölade hår. Det är wist, at Skeppet hwar
 tredje minut låg så nedgrafwet imellan swallen,
 at jag intet såg himlen öfwer huswädet på mig
 större, än en af forntidens wanliga stofs-kjortlar.
 Man Skulle kunnat fränna bort en Armeé Tur-
 kar bara med den försträckeliga musiken, som
 hördes af bjälkarnas brakande, hafwets och win-
 darnas ohyggeliga läten, och tågwerkets gnistlan-
 de. Masterna horade hwart ögnablick, at falla
 öfwer oss. Tolf timar woro redan förbi: natten
 kom, och hade med sig en stört-ssö, ungefär så
 stor som Driflan, hwilken i sit dödsbotande fram-
 rusande stet löst vårt stor-ankare, spårade relin-
 gen, slåpade bort ofanteliga stockar, jollen, båten,
 med et ord, löst och fast på däck, oagtat althop
 war försedt med dubla surringar. An de wakt-
 huswände af Besättningen då? Hwem tog wid
 dem? Utom et Mirakel kunde wäl de intet bär-
 gos; när stora tyngder, fastade med armstjocka
 linor, wrokos öfwer bord. Det skedde likwäl:
 Intererat Deus: wi miste ingen man. Någre
 fäde sig waret nedspolade med stört-ssön; men
 med den sammas återfall åter infastade på däck.
 Vår gamle hederlige Capten sam fram och til-
 baka, och hade fått fäste i en tågstump. Zwänne
 Styrman, Doctorn och flere, som sutto wid bor-
 det under halt-däck, gjorde en försträckelig kull-
 bytta baklänges öfwer det samma, och hade efter
 sig samma wägen soffor och bänkar. Föreställ
 sig nu 40 a 50 människor, Styrman och Matrosar,
 bänkar och Sältfärare, stänger och Constaplar

samma om hwarandra från den ena rellingen till
 den andra, betalla sig i Guds händer, och tro sig
 ligga i hafsbotten. Jag ryfver för at påminna
 mig, huru et bedröfligt annatilla min anda
 pustades från den ene andan på Finland till den
 andre. M. H. kan tänka, hur mycket, som war
 synbart af Skerpet, när Supercargeurén, Assi-
 stentserne och jag, som woro i rundhuset, stodo i
 watten öfwer skon. Min hytta låg aldeles un-
 der, kläderna summo i sånen, och bagge mina
 toflor fluto på gälfwet, som et par sill-båtar.
 Korteligen här war et Babel öfwer alt. Folket
 stod mållöst. Swart jag wände ögat, såg jag
 intet annat, än lesiwande lik. M. H. torde
 fråga hur pulsen gick på mig? Jo han liknade
 wägen. Men ingen Pultron för det: Carl XII,
 som annars aldrig skitade särg för frut och lod,
 bleknade likwäl, när båten wille sunka wid hans
 öfwersart från Stralsund till Nstads. Döden gri-
 nar illa ut en Canon-mymning; men han ser än-
 nu warre ut, när han gapar utur djupet. Jag
 tröstade mig och de andre med det wälsignada
 Språket, at vår H. Erre wil ingen swadares död.
 Pumporna gingo, och Timmermännen hade re-
 dan lystat nyen mot masterna, när inemet fl. 12
 om natten hafwet tostes trotna. Döm om war
 glädje. Man anstälte en Tackfägelse-dag öfwer
 Terten, hur Jesus sof i Skeppet. Man
 gjorde et hederligt sammanskott, at en Enka och
 tre Barn ester en Matros, som tumlade neder
 från masten så långt bort i skon, at han war ut-
 sigte,

figte, innan han söll ner. Antel. trodde man, at hasvet och wädret hade rasat ut: men det syntes, som hade Elementerna sammanswurit sig emot oss. Storm på storm. Stormans-konst, arbete, böner, alt tyktes fruktblst. Så fort man satte til et par flutar, så fort refwos de i kras. Hassströmmarne wroko oss öfwer 200 mil tilbäckars åter inpå Söwerlands klippor. Det war ingen annan utwäg än at, andra gången, plöga Nordsson. Wi kommo lyckeligen in i Swinsund, sedan Sjöland blifwit likt et Fruittimmer, som under en lustresa på watnet irakat et blåswäder, förlorat plumer och cernetter, tappat sina handskar och kommit antel. med tårar i ögonen och sönderfletna manschetter til den önsföde stranden. Annars mår jag förträffeligen på sjön. Wär Åhrände Republik har sina behagligheter. Mår jag hör tupparne gala, höns, kalkoner och gås kakla om hwaran, och wära swin, oxar och Matrosor blanda sina diskanter tilljopa, förgäter jag haswets och windarnas försträckeliga bastoner och incker mig leswa på en gammal adelig Sättes-gård långt opp i fasta landet.

Jag flutar, men wil intet förgäta lägga den omständigheten til min föregående beskrifning, at wära stormar waret beledsagade, om nätterna, med blodröda norsten, och stumma ljungeldar, som icke litet öft wår försträckelse. Imidlertid längtar jag ännu fringssegla en stor del af Jordflotet innan wi råkas. Förblifwer

Swinde d. 13 Jan. 1770.

J. W.

R 3

Wi

Wi wännte, wid slutet af året, från Finska Bok-
 tryckeriet i Stockholm en ny Swenskt för-
 bättrad öfversättning af Sal. Herr Superintenden-
 ten Doct. Joh. Jac. Rambachs Beerrags-
 telse öfwer wår Frälsares Jesu Christi
 lidande, 2ne delar i 4to, och hwarpå man imed-
 lertid kan få Pränumerationer a 24 Dal. R:mt
 st., samt prof-blad på Stafbergsska Boktryckeriet.
 De som taga 10 exemplar hafwa det 11 på köpet.
 At säga det Ramback war i sin lifstid räknad
 bland Pietisterna, är nu mera icke at tadla denne
 store Mannen, utan håldre at sätta hans hågkomst
 hos oss i äminnelse. Han drefs af Christi kärlek
 och intet Sectairiskt högmöd. Han predikade
 Christum så, at han ock lärde at följa honom i
 lefwernet, hwarpå han ock med sin egna lefwerne
 gaf et rörande efterdöme. Hans skrifter äro ej
 allena ömna och rörande, utan ock grundeliga.
 De brukas nästan allmänna till enskilt hus-an-
 dakt i Tyskland, Dannemark och nu mera äfwen
 här i Sverige. Denna Boken, som nu kom-
 mer ut, om Christi lidande, kan ej annat än
 blifwa kär, för hwar själ, som älskar en lefwan-
 de, bewetelig, men ock tillika stadig, mogen och
 den Heliga Skrift lifformig föreställning öfwer
 wår salighets läras kärna och grund, predikan om
 den forstaste Christum. Med bästa samwete
 kan jag alidå, om mit witsord något galler, hos
 mine käre landsmän, på det högsta recommen-
 dera denna Boken til rundelig affättning.

B 111.
 Göthe

Götheborgsffe Werel-Courfen.

Onsd. den 7 Martii.

Hamburg	62	-	-	M:t R:mt.
Amsterdam	60	-	-	M:t R:mt.
London	63	-	-	Dal. R:mt.

Kyrko-tidningar.

3 Domkyrko-Församlingen födde 6 Goffe- och 6
 Flicko-barn. Den 2 dennes begrafns härstädes en
 gammal hederlig Medborgare Herr Joh. G. Lange,
 Bokhandlare och tillika Bokbindare-Alderman,
 något öfwer 74 år gammal. Han föddes i Frey-
 berg, den 9 Martii 1696: kom til Sverige 1716,
 och blef Mästare samt Borqare i Götheborg år
 1718. Följande året ingick Han Egtenfkap med
 Anna Maria Grefwe, hwars Fader war Bok-
 bindare här i Staden, under hwilken förening
 Han hade 11 Barn. Hans andra Egtenfkap,
 hwilket Han, i Stockholm, ingick med Madame
 Susanna Disinger år 1747, wälsignades med
 en Dotter. Han dog den 21 Febr. innewarande
 år. Fadren som äfwen hade samma namn, war
 född i Schlesien; men dennes Fader, war Swenskt
 Man och gick, under K. Gust. Adolphys tid, såsom
 Commissarius med Swenska Armeen til Tyskland.
 Han blef fången, och satte sig neder i Schlesien.
 Wårt k. Fädernesland har den olyckan at årligen
 rikta sina Brannar med en ansenlig höp af triske
 och nyttige inbyggare. Jag önskar öf å minsto-
 ne den förmånen, at de betala öf med samma pro-
 cent, som de i långiska Familien gjorde. Wår
 Langes

Langes rebeliga och uprättiga wandel sinög sig undan mångens upmärksamhet; ty hon war tyst; men hon åstadkommer nu, bland tänkande Medborgare, så mycket ömre sofnad. Vidare död Organisten wid Domkyrkan C. Dnkman, 36 år, af feber: Arbetskarlen Nils Persson, 73 år, af tårande sjukdom: Studenten Inmanuel Kempe, 36 år, af lungfot: Klampären Bengt Råberg, 54 år af dito, och 5 barn.

Kundgörelser.

I genom Brev, af den 12 nästl Febr., hafwer Ost-Indiska Compagniet erhållit den tidning, at des Skrey Finland för storm och snö i wäder måst löpa in på Nemans fjord wid Swinär uti Norrige, at bora någon skada, det tagit. Af Besättningen som war frisk och uti godt tillstånd, är Matrosen Diedrich Bergman öfwer bord fallen och omkommen.

Emedan werkställsheten, af det uti Espion och Nyheterna kundgjorda Lotteriet hos Herr Elias Berg, på åttilliga warra nipper, till döds såknades; altså annodas Lotteriets Inrättare, jämte alla som af desse Lotteri äro innehafwade; at nästkommande Söndag, Kl. 6 eftermiddagen, å närmda ställe sig infinna, samt i fall Lottingen då ej kan gå för sig, söka at förbyta desse Lotteri contanta 3 Dal. S:mt. leddar, eller annan redbar walra.

Swäde jag icke sant om det Psettiska flakket ifrån Swertiska Boktryckeriet? Jag skal swara Herr A. G. när han blirwer löflig och som Swensk, förständelig. Inneblertid ruder jag honom wälment, at des förinnan, af Lectoren Herr Doctoy Rosen, som i denna delen är budet sin underwising är öförfarne, lära sig Swenskan, och at redigt utföra sine tankar, om mögeligt är.

Ö.

En liten Sk-ist, under Titul: Tankar öfwer den besfante Parti-Skrifwaren, Kongl. Bibliothecarien, Herr C. C. Gjernwells Almöna Tidningar, för år 1776, af en upprigtig Götheborgare, är från Stalbergiska Boktryckeriet utkommen, och kostar 2 öre S:mt.

